

[P. Andersen.]

selsvæsenet, og det er forstaaeligt, at de paagældende Fag har henvendt sig til Rigsdagen om Beskyttelse. Det er saa langt fra deres Mening, at Fangerne ikke maa beskæftiges, at de tværtimod alle hævder det selvfølgelig deri; men de mener, hvori jeg er ganske enig, at Fængselsarbejdet i Særdeleshed burde omfatte saadanne Varer, som importeres, som slet ikke fremstilles her i Landet. Det er jo meningsløst, at Fængselsvæsenet under Navn af faguddannede Betjente knytter til sig saadanne Arbejdere, som er i Stand til at overføre deres Viden om velgennemførte Forsøg, som Haandværk og Industri tidt med store Bekostninger har foranstaltet, til Gavn for Fængselsvæsenet, men til Skade for Erhvervene. Langt naturligere vilde det være, om Fængselsvæsenet anstillede Forsøgene og gav de vellykkede Resultater til de arbejdende Erhverv, saaledes at de derigennem blev i Stand til at give Beskæftigelse til Befolkningsoverskuddet.

Endvidere vilde det være en naturlig Opgave for Fængselsvæsenet at optage til Forarbejdning saadanne Artikler, som egner sig til Eksport, men som ikke fremstilles her i Landet. Dermed vilde man naa det ideale paa dette Omraade, idet man saa hverken skadede Haandværk, Industri eller Handel. Det vilde være nok saa rimeligt, som at Fængselsvæsenet nu leverer flettede Kurve til en stor Margarinefabrik, som i den Anledning har afskediget sine Bødkersvende.

Det store og humane Fremskridt, som Fængselsarbejdet skulde medføre, var Fangerens Uddannelse og Oplæring i saadanne Færdigheder, at de i Straffetiden erhvervede nye Betingelser for at kunne skaffe sig Livsopholdet, naar Straffen var afsonet. Det var ikke mindst denne Side af Sagen, som prægede Rigsdagsforhandlingerne i 1914, og som vandt fuld Tilslutning fra alle Sider.

Udviklingen har skuffet alle Forhaabninger i saa Henseende. I Nyborg Fængsellet hidsider Fangerne ikke saa længe, at de kan lære et Fag, og den Maade, hvorpaa Arbejdet nu foregaar, udelukker ganske, at Rigsdagens Forudsætninger i den Henseende kan opfyldes. Hvorledes

skulde f. Eks. en Mand, som har betjent en Digeltrykpresse, kunne gøre sig gældende i et Bogtrykkeri eller, hvis han har staaet ved en af de mange Maskiner i Bogbinderiet, kunne tænkes beskæftiget paa et Bogbinderværksted? Paa Skrædderiet arbejdes efter fuldkommen Konfektionsfabrikssystem, saaledes at den enkelte Arbejder kun udfører en ringe Del paa et Stykke, der vandrer fra Haand til Haand gennem mange Hænder, før det er færdigt.

Ingen tidligere Fange har derfor kunnet faa Arbejde i disse eller andre Haandværksfag efter udstaaet Straffetid. Den i Fængslerne gennemførte rationelle Fabrikdrift gør alle Rigsdagens Forhaabninger til Skamme og er i Virkeligheden det mest fuldkomne Brud paa Forudsætningerne, som kan tænkes. Jeg kan i saa Henseende henvise til de Udtalelser, som i 1914 fremsattes af Udvalgets Ordfører, det ærede Medlem Hr. Mads Larsen, m. fl., men særlig vil jeg anføre en Udtalelse af daværende Justitsminister Zahle i Landstingets Møde den 18. Marts. Jeg udbeder mig Formandens Tilladelse til at citere. Ministeren udtalte:

„Men først og fremmest maa dog Formaålet med Arbejdsdriften være at beskæftige Fangerne paa en Maade, som er afpasset efter den Straf, som de skal gennemgaa, og efter den opdragende Virksomhed, som helst skulde udøves i Fængslerne, saaledes at de kan blive oplærte til et Erhverv, ved hvilket de kan ernære sig paa en hæderlig Maade, naar de kommer ud af Fængslet. Det er jo nemlig Formaålet eller i alt Fald en væsentlig Side af Formaålet med at spærre dem inde i Fængslerne at opdrage dem gennem Straffen til senere at kunne leve som hæderlige Mennesker.“

Nu er alle de skønne Teorier, alle de humane Tanker, hele det ædle Formaal bortvejret af Udviklingen. De foreliggende Kendsgerninger viser, at der kun er een eneste Interesse ved Fangerens Beskæftigelse: at opnaa det størst mulige Overskud. Det smukke, praktiske og idealistiske Formaal er forsvundet, og den hæsligste Geschæftsand er traadt i Steedet. Jeg henstiller, at den højtærede Ju-